

Advies over de toegekende bemestingsklassen in uitvoering van het Mestdecreet voor het gewestelijk RUP 'Kustpolders tussen Oudenburg, Jabbeke en Stalhille'

Adviesnummer:	<u>INBO.A.4061</u>
Auteur(s):	Lieve Vriens
Contact:	Lieve Vriens (lieve.vriens@inbo.be)
Kenmerk aanvraag:	e-mail op datum van 29 oktober 2020
Geadresseerden:	Afdeling Mestbank Dienst Dataverwerking en -Analyse T.a.v. Ingrid De Veen Koning Albert II laan 15 1000 Brussel Ingrid.DeVeen@vlm.be
Cc:	Vlaamse Landmaatschappij Sabine De Mulder (Sabine.DeMulder@vlm.be)

Dr. Maurice Hoffmann
Administrateur-generaal wnd.

Aanleiding

In uitvoering van het Mestdecreet bepaalt de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) voor ieder perceel in landbouwgebruik een bemestingsregime. Dit regime is onder meer afhankelijk van de ruimtelijke bestemming, vastgesteld door het plan van aanleg of ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP). Daarnaast wordt voor het bemestingsregime rekening gehouden met de ligging in kwetsbaar gebied. Het volledige grondgebied van Vlaanderen ligt in die categorie door de aanduiding als 'kwetsbare zone water'.

Door vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Kustpolders tussen Oudenburg, Jabbeke en Stalhille' wijzigen 130 percelen naar een groene bestemming. Het bemestingsregime van de betrokken percelen wordt bijgevolg herbekeken. De VLM heeft in het kader hiervan nieuwe bemestingsklassen toegekend.

Vraag

Zijn de bemestingsklassen die de VLM toekende aan de 130 percelen waarvan de bestemming in het RUP 'Kustpolders tussen Oudenburg, Jabbeke en Stalhille' wijzigde naar een groene bestemming, in overeenstemming met de meest recente gegevens van de Biologische Waarderingskaart (BWK) of actuele toestand?

Toelichting

1 Algemeen

In groene ruimtelijke bestemmingen is elke vorm van bemesting in principe uitgesloten. Voor percelen in landbouwgebruik is onder bepaalde voorwaarden een versoepeling van het bemestingsverbod mogelijk. Dit is afhankelijk van de toegekende bemestingsklasse, die afgeleid wordt uit de BWK-typologie van het betrokken perceel.

Voor vier groepen van BWK-karteringseenheden voor graslanden en akkers, is een bepaald bemestingsregime van toepassing volgens artikel 3 van het Mestdecreet. Deze groepen zijn:

- niet-intensieve graslanden, vertaald naar bemestingsklasse GGN;
- potentieel belangrijke graslanden, vertaald naar bemestingsklasse GGI;
- intensieve graslanden, vertaald naar bemestingsklasse GGO;
- akkers, vertaald naar bemestingsklasse GGO.

De BWK-karteringseenheden per groep worden opgesomd in bijlage 2. De bemestingsregimes die horen bij elke groep, worden besproken in bijlage 3.

2 Controle van de percelen

Voor de controle van de toegekende bemestingsklassen houden we rekening met volgende gegevens:

- Voorkomende BWK-karteringseenheden in de betrokken percelen in de eerste, tweede, derde en vierde eenheid op de BWK, uitgave 2020 (De Saeger *et al.*, 2020).
- Het bemestingsregime per BWK-karteringseenheid volgens Vriens *et al.* (2011).
- Aanduiding als faunistisch belangrijk gebied (De Knijf *et al.*, 2010).

Voor de controle leverde de VLM een GIS-shapefile aan met de toegekende categorieën per perceel uit het ruimtelijk uitvoeringsplan 'Kustpolders tussen Oudenburg, Jabbeke en Stalhille'.

Via luchtfoto-interpretatie bekeken we in hoeverre de landbouwpercelen ruimtelijk overeenstemmen met de percelen van de BWK en of de gegevens van de BWK mogelijk achterhaald zijn. Bij twijfel of een perceel nog grasland is, werd gekeken naar de perceelsregistratie van 2015 t/m 2018 (AGIV 2015, 2016, 2017, 2018).

Voor het perceel met OBJECTID nummer 37 stelt de VLM de bemestingsklasse GGO (intensieve graslanden en akkers) voor. Deze klasse komt overeen met de BWK-typologie hx van het perceel. De kartering dateert echter van februari 2015. Sindsdien is het perceel continu als grasland geregistreerd (AGIV 2015, 2016, 2017, 2018) en dit is ook te zien op de respectievelijke luchtfoto's. Ook de percelen met nummer 69 en 138 zijn blijvend grasland (De Saeger *et al.*, 2020); resp. AGIV 2015, 2016, 2017, 2018). Blijvend grasland wordt als soortenarm permanent cultuurgrasland (hp) getypeerd. De aanwezigheid van een zwak ontwikkelde moerasvegetatie k(mr°) en de ligging in faunistisch belangrijk gebied maakt van deze graslanden potentieel belangrijke graslanden en daarom stellen we GGI als bemestingsklasse voor.

Voor de percelen met OBJECTID nummer 55, 85 en 195 stelt de VLM de bemestingsklasse GGI (potentieel belangrijke graslanden) voor. Deze klasse komt overeen met de BWK-typologie van augustus 2002. In 2018 zijn de graslanden gescheurd (AGIV 2018) en omgezet naar akker. Bijgevolg is de klasse GGI niet in overeenstemming met de actuele toestand. Deze percelen komen in aanmerking voor ontheffing van de bemestingsbeperking (GGO).

De percelen met OBJECTID nummer 79, 190 en 200 zijn in september 2018 geherkarteerd. De akkers zijn in 2018 omgezet naar grasland (De Saeger *et al.*, 2020). Omdat het cultuurgrasland nog zeer soortenarm is (hx), blijft de voorgestelde bemestingsklasse GGO correct.

Het perceel met OBJECTID nummer 134 is in het kader van natuurontwikkeling omgezet van akker naar grasland en werd in september 2019 getypeerd als soortenarm permanent cultuurgrasland (hp) (De Saeger *et al.*, 2020). De ligging in faunistisch belangrijk gebied maakt van dit grasland een potentieel belangrijk grasland en daarom stellen we GGI als bemestingsklasse voor.

Het perceel met OBJECTID nummer 168 overlapt met twee BWK-percelen: een westelijk deel hp* + hpr + k(mr) + kn en een oostelijk deel hp + k(mr°). Aangezien het oostelijke deel ongeveer de helft van het landbouwgebruiksperceel beslaat en het soortenrijke deel zich ook buiten het gebruikperceel kan bevinden, stellen we GGI i.p.v. GGN als bemestingsklasse voor.

Het perceel met OBJECTID nummer 193 is in september 2019 geherkarteerd. De typologie hp + hr van 2012 is gewijzigd in hp* + mru (De Saeger *et al.*, 2020). Het is op dit ogenblik dus een niet-intensief grasland. We stellen daarom GGN als bemestingsklasse voor.

Conclusie

Het INBO heeft opmerkingen bij 13 van de 130 percelen (zie GIS shapefile met aangepaste attributentabel in bijlage 1). De BWK-typering van deze 13 percelen is achterhaald. Voor de percelen met OBJECTID nummers 72, 79, 190 en 200 heeft de aangepaste typologie geen impact op de bemestingsklasse. Voor de overige percelen stellen we een andere bemestingsklasse voor.

- Percelen met OBJECTID nummer 37, 69, 134, 138: voorstel tot wijziging van bemestingsklasse GGO naar GGI.
- De percelen met OBJECTID nummer 55, 85, 195 komen in aanmerking voor ontheffing van de bemestingsbeperking (GGO).
- Perceel met OBJECTID nummer 168: voorstel tot wijziging van bemestingsklasse GGN naar GGI.
- Perceel met OBJECTID nummer 193: voorstel tot wijziging van bemestingsklasse GGI naar GGN.

Referenties

AGIV (2015). Landbouwgebruikspercelen ALV 2015. Eenmalige perceelsregistratie, Agentschap voor Landbouw en Visserij. GIS-bestand. Brussel

AGIV (2016). Landbouwgebruikspercelen ALV 2016. Eenmalige perceelsregistratie, Departement Landbouw en Visserij. GIS-bestand. Brussel

AGIV (2017). Landbouwgebruikspercelen ALV 2017. Eenmalige perceelsregistratie, Departement Landbouw en Visserij. GIS-bestand. Brussel

AGIV (2018). Landbouwgebruikspercelen LV 2018. Eenmalige perceelsregistratie, Departement Landbouw en Visserij. GIS-bestand. Brussel

De Knijf G., Guelinckx R., T'jollyn F. & D. Paelinckx (2010). Biologische Waarderingskaart, versie 2. Indicatieve situering van de faunistisch belangrijke gebieden (Rapport en digitaal bestand). Rapporten van het Instituut voor Natuur en Bosonderzoek 2010(31). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

De Saeger S., Guelinckx R., Oosterlynck P., De Bruyn A., Debusschere K., Dhaluin P., Erens R., Hendrickx P., Hendrix R., Hennebel D., Jacobs I., Kumpen M., Opdebeeck J., Ruymen J., Spanhove T., Tamsyn W., Van Oost F., Van Dam G., Van Hove M., Wils C. & Paelinckx D. (red.) (2018). Biologische Waarderingskaart en Natura 2000 Habitatkaart, uitgave 2018. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2018 (71). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel. DOI: doi.org/10.21436/inbor.15138099

De Saeger S., Guelinckx R., Oosterlynck P., De Bruyn A., Debusschere K., Dhaluin P., Erens R., Hendrickx P., Hendrix R., Hennebel D., Jacobs I., Kumpen M., Opdebeeck J., Spanhove T., Tamsyn W., Van Oost F., Van Dam G., Van Hove M., Wils C. & Paelinckx D. (red.) (2020). Biologische Waarderingskaart en Natura 2000 Habitatkaart, uitgave 2020. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2000 (35). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel. DOI: doi.org/10.21436/inbor.18840851

Vriens L., Bosch H., De Knijf G., De Saeger S., Guelinckx R., Oosterlynck P., Van Hove M. & Paelinckx D. (2011). De Biologische Waarderingskaart. Biotopen en hun verspreiding in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Mededeling van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek. INBO.M.2011.1. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

Bijlage 1:

GIS-shapefile (INBO.A.4061_bijlage1.zip) met aanduiding van 'ok' of 'opmerking' in de kolom 'opm' (enkel digitaal beschikbaar).

Bijlage 2:

BWK-karteringseenheden voor graslanden en akkers, gegroepeerd volgens het bemestingsregime zoals voorzien in artikel 3 van het Mestdecreet (Vriens *et al.*, 2011).

Niet-intensieve graslanden:

- halfnatuurlijke graslanden: ha, hc, hd, hf, hk, hm, hn, hu (49° van art. 2, 60° van art. 3)
- De graslanden hp*, hpr*, hpr+da, hr (51° van art. 2, 62° van art. 3)
- De graslanden hpr*+da (52° van art. 2, 63° van art. 3)
- De graslanden hpr* met elementen van mr, mc, hu, hc (53° van art. 2, 64° van art. 3)

Potentieel belangrijke graslanden (50° van art.2, 61° van art. 3):

- Hp+k(.): cultuurgraslanden met waardevolle kleine landschapselementen in de grasland-, moeras-, of waterrijke sfeer, bv. hp+mr, hp+kn, hp+hc, hp+k(ae), hp+k(hc), hp+k(mr). Deze lijst is niet limitatief, eender welk complex met dergelijke waardevolle vegetaties wordt als potentieel belangrijk grasland beschouwd.
- Hp+fauna: overdruk faunistisch belangrijke gebieden
- Hp-graslanden op lemige en kleiige, relatief vochtige bodems in valleien met een hoge ecologische prioriteit (hpriv)
- Hpr: weilandcomplex met veel sloten en/of microreliëf

Intensieve graslanden:

- Grasland dat niet valt onder een van bovenstaande groepen (56° van art.2, 66° van art. 3)
- Hp: soortenarm permanent cultuurgrasland
- Hx: zeer soortenarm, vaak tijdelijk cultuurgrasland.

Akkers: Landbouwgronden, die geen grasland zijn en gebruikt worden voor land- of tuinbouwteelten in ruime zin zoals akkerbouw, fruitteelt, groententeelt, sierteelt, graszodenteelt (67° van art. 3)

Bijlage 3: Te onderscheiden bemestingsregimes volgens het Mestdecreet (Vriens *et al.*, 2011).

Algemeen mestverbod: meststoffen mogen enkel opgebracht worden op landbouwgronden en mogen niet geloosd of gestort worden in openbare rioleringen, in oppervlaktewateren, in grondwater, op openbare wegen, op bermen en op alle andere plaatsen die geen landbouwgrond zijn. Uitzonderingen zijn voorzien voor parken en tuinen en bij aanplanten van bomen. In de waterwingebieden type 1 geldt echter een absoluut bemestingsverbod.

Mestbeperking 'niet intensieve graslanden' (GGN): wanneer niet intensieve graslanden in landbouwgebruik zijn, is enkel bemesting toegestaan via rechtstreekse mestuitscheiding bij begrazing waarbij 2 grootvee-eenheden per hectare op jaarbasis worden toegelaten. Deze mestbeperking is juridisch enkel voorzien voor landbouwgronden gelegen in natuurgebieden, natuurontwikkelingsgebieden of natuurreservaten, uitgezonderd de huiskavels daarbinnen.

Mestbeperking 'Potentieel belangrijke graslanden'(GGI): voor landbouwgronden gelegen in natuurgebieden, natuurontwikkelingsgebieden of natuurreservaten is voor deze graslanden een bemesting toegestaan via rechtstreekse mestuitscheiding bij (na)begrazing waarbij 2 grootvee-eenheden per hectare op jaarbasis worden toegelaten. In afwachting van de natuurrichtplannen, kan een supplementaire bemesting van 100 kg stikstof uit chemische meststoffen per ha per jaar toegestaan worden, op voorwaarde dat daarvoor een beheersovereenkomst wordt afgesloten.

Mestbeperking 'langs waterlopen': Het opbrengen van mest is verboden op stroken gelegen binnen een afstand van 10 m landinwaarts gemeten vanaf de bovenste rand van een waterloop gelegen in het Vlaams Ecologisch Netwerk en van 5 m in de overige gevallen. Deze regel wordt niet via de BWK geïmplementeerd, omdat deze geen informatie bevat over het overgrote deel van de waterlopen.

Intensieve graslanden en akkers (GGO): Hier kan ontheffing van de bemestingsbeperking verkregen worden indien het in 2008 aangegeven was als intensief grasland of akker ofwel zo aangegeven was in het jaar voorafgaand aan de definitieve vaststelling van het Ruimtelijk Uitvoeringsplan waarin het een groene bestemming kreeg.